

POZOR !

STÁTNÍ HRANICE
PROBÍHAJÍ HRANIČNÍM
VODNÍM TOKEM

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

Evropská seskupení pro
územní spolupráci

Materiál pro e-learning

Evropská seskupení pro územní spolupráci

Evropské zkušenosti

- Informační materiál ze studijní cesty do Bruselu a Liége (Belgie)

Co je to ESÚS?

- Evropské seskupení pro územní spolupráci („ESÚS“) je právním nástrojem k usnadnění přeshraniční, nadnárodní nebo meziregionální. Členskými státy, regionálními a místními orgány i veřejnoprávními subjekty je touto formou umožněno vytvářet seskupení pro územní spolupráci s právní subjektivitou. Členské státy musí dát svůj souhlas s účastí členů ze svého území. ESÚS má právní subjektivitu a může jednat jménem svých členů. Smyslem ESÚS je usnadnit a podpořit především přeshraniční spolupráci mezi jeho členy za výhradním účelem posílení hospodářské a sociální soudržnosti.

České prováděcí předpisy

- Český právní řád zahrnul příslušný právní rámec do zákona o podpoře regionálního rozvoje, a to novelou (pod č. 154/2009 Sb.) zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

České prováděcí předpisy

- Zákon v platném znění upravuje podmínky pro fungování ESÚS v podmínkách České republiky a svěřuje registraci ESÚS na území ČR a schvalování účasti českého člena takových seskupení ministerstvu pro místní rozvoj. Ministerstvo ve správním řízení takovou žádost posoudí a v případě souladu obsahu žádosti s právním řádem takové seskupení zaregistruje nebo vydá souhlas s jeho účastí v ESÚS na území jiného členského státu EU

Existující ESÚS

Existující ESÚS

- Abaúj - Abaújban
- AEuCC Cities of Ceramics
- Alzette-Belval
- Amphictyony
- ArchiMed
- Arrabona
- Bánát - Triplex Confinium
- Bodrogközi EGTC
- Duero - Douro
- Espacio Portalet
- EUKN
- Eurocidade Chaves - Verín
- Eurodistrict Saar Moselle
- Euregio Tirolo - Alto Adige - Trentino
- Euregio Senza Confini

Existující ESÚS

- Eurorégion Aquitaine-Euskadi
- Eurodistrict Strasbourg - Ortenau
- Euroregion Pyrénées - Méditerranée
- EGTC Efxini Poli - SolidarCity Network
- EGTC TATRY Ltd.
- Gate to Europe
- Galicia - Norte de Portugal
- GECT "Secrétariat du Sommet de la Grande Région"
- Hospital de La Cerdanya
- INTERREG - Programme Grande Région
- Ister-Granum
- Karst-Bodva
- Lille-Kortrijk-Tournai
- Linieland van Waas en Hulst
- Novohrad - Nógrád
- Pannon

Existující ESÚS

- Parc européen / Parco europeo Alpi Marittime - Mercantour
- Parc Marin International des Bouches de Bonifacio PMIBB
- Pons Danubii
- Pirineus - Cerdanya
- Rába-Duna-Vág
- Regionálna rozvojová agentúra Senica
- Sajó-Rima/Slaná-Rimava EGTC
- Svinka
- Territorio dei comuni: Comune di Gorizia, Mestna Občina Nova Gorica e Občina Šempeter-Vrtojba
- Torysa
- TRITIA
- Ung - Tisza - Túr - Sajó (UTTS)
- EGTC Via Carpatia
- West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale
- ZASNET

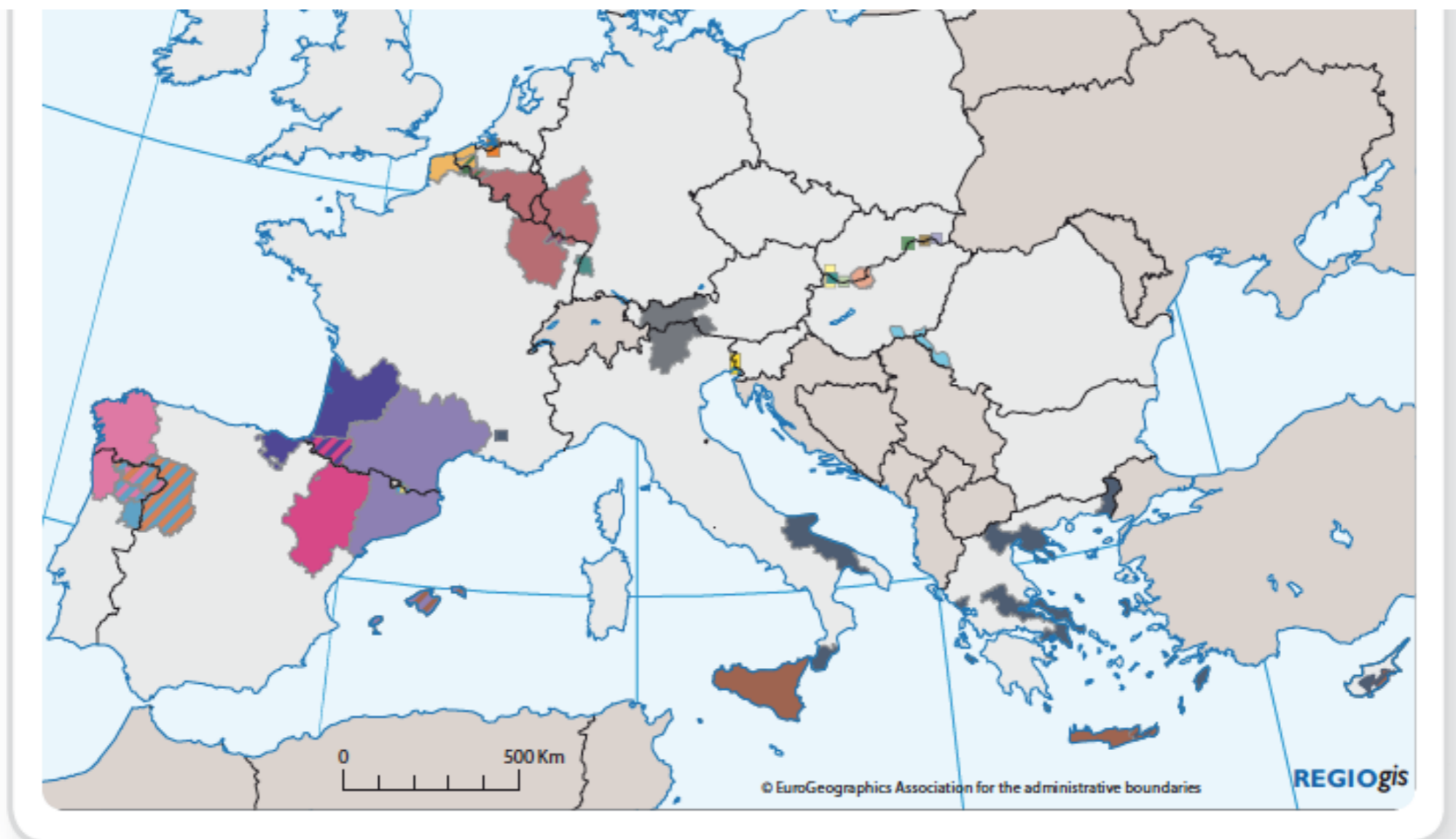
Existující ESÚS

- Parc européen / Parco europeo Alpi Marittime - Mercantour
- Parc Marin International des Bouches de Bonifacio PMIBB
- Pons Danubii
- Pirineus - Cerdanya
- Rába-Duna-Vág
- Regionálna rozvojová agentúra Senica
- Sajó-Rima/Slaná-Rimava EGTC
- Svinka
- Territorio dei comuni: Comune di Gorizia, Mestna Občina Nova Gorica e Občina Šempeter-Vrtojba
- Torysa
- TRITIA
- Ung - Tisza - Túr - Sajó (UTTS)
- EGTC Via Carpatia
- West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale
- ZASNET

Existující ESÚS - mapa

- Mapa ke stažení (Zdroj: Výbor regionů):
https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Documents/1154_posters_A0_v2_poster_2.pdf

Registr ESÚS

- Registr ESÚS spravuje Výbor regionů
- Stránky registru zde:
- <https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Pages/welcome.aspx>

EGTC Monitoring Platform

- Monitorovací platforma ESÚS byla zřízena Výborem regionů
- Bezplatné členství
- Výměna zkušeností
- Akce:
<https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Events/Pages/welcome.aspx>
- Stránky platformy zde:
<https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Pages/welcome.aspx>

Novelizace nařízení ESÚS

Novelizace nařízení ESÚS

- Dne 6. října 2011 Evropská komise předložila balíček legislativních návrhů, který také zahrnuje návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS).
- Tento návrh je fakticky druhým krokem Komise v rámci plnění povinnosti, již jí ukládá článek 17 nařízení (ES) č. 1082/2006 – po zprávě kterou dne 29. července 2011 Komise předložila. Návrh obsahuje konkrétní změny, které by k těmto zlepšením měly vést.

Hlavní cíle novely nařízení ESÚS

Hlavními cíli návrhu novely má být zachování kontinuity, větší přehlednost a vyšší flexibilita:

- Kontinuitu má zajistit to, aby základní povaha ESÚS zůstala zachována a žádná stávající ESÚS by proto neměla být nucena měnit své stanovy ani způsob fungování.

Hlavní cíle novely nařízení ESÚS

- Přehlednost nařízení má zajistit nejen zohlednění Lisabonské smlouvy, ale také zjednodušení a vyjasnění některých aspektů, které se ukázaly jako nejasné. Současně má být zajištěna lepší a přehlednější informovanost o zřizování a fungování ESÚS.
- Flexibilita má zaručit, že dojde k rozšíření ESÚS na veškeré aspekty územní spolupráce a vytvoření právního základu, který umožní orgánům a regionům třetích zemí členství v ESÚS.

Obsah novely nařízení ESÚS

- Změny, které pozměňující nařízení přináší, se týkají sjednocování terminologie zavedené Smlouvou o fungování Evropské unie a rovněž reagují na nedostatky a oblasti vhodné pro případné zlepšení, jež určuje výše uvedená zpráva.
- Tyto změny se týkají členství, obsahu úmluvy a stanov ESÚS, jeho účelu, postupu schvalování vnitrostátními orgány, použitelných právních předpisů pro zaměstnanost a zadávání veřejných zakázek, přístupu ESÚS, jejichž členové mají různou odpovědnost za své jednání, a transparentnějších postupů pro komunikaci.

Obsah novely nařízení ESÚS (1)

- V případě členství se uplatňují nové právní základy, které umožňují i regionům a subjektům z nečlenských států stát se členy ESÚS, bez ohledu na to, zda jsou ostatní členové z jednoho nebo více členských států. Rovněž je vyjasněna způsobilost k členství v případě subjektů, které se řídí soukromým právem.

Obsah novely nařízení ESÚS (2)

- Redefinují se úmluva a stanovy ESÚS a zdůrazňuje se rozdíl při postupu schvalování. Nařízení o ESÚS rozlišuje mezi úmluvou, jíž se stanoví základní prvky budoucího ESÚS, a stanovami, jež stanoví prvky provádění. Stanovy musely přesto obsahovat všechna ustanovení úmluvy. Návrh nyní upřesňuje, že úmluva a stanovy jsou dva samostatné dokumenty, a ačkoli musí být oba zaslány členskými státy, mělo by se schvalování omezit pouze na úmluvu.

Obsah novely nařízení ESÚS (3)

- Specifikují se kritéria pro schválení nebo zamítnutí vnitrostátními orgány a je navržena omezená lhůta pro posouzení. Lhůta se má prodloužit ze současných 3 měsíců na 6, ovšem pokud se správní orgán ve stanovené lhůtě nevyjádří, považují se stanovy (resp. účast člena) za schválené (tzv. tichá procedura).
- Navrhují se řešení v souladu s acquis Unie pro daňové režimy a režimy sociálního zabezpečení uplatňovaná pro zaměstnance ESÚS, kteří mohou být zaměstnání v kterémkoli z členských států, jejichž území do ESÚS patří. Podobný přístup se navrhuje také v případě pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

Obsah novely nařízení ESÚS (4)

- V případě odpovědnosti, kde některé místní nebo regionální orgány musí mít podle vnitrostátního práva odpovědnost omezenou a v jiných členských státech naopak odpovědnost neomezenou, se navrhuje vyjít z řešení v oblasti pojištění, jež bylo použito pro konsorcia evropské výzkumné infrastruktury (ERIC).
- Členské státy budou též muset informovat Komisi o veškerých předpisech přijatých za účelem provádění nařízení o ESÚS a každé nově zřízené ESÚS by mělo Komisi pro potřeby zveřejnění v Úředním věstníku informovat o svém účelu a členech.

Další kroky

- Tento návrh se právě projednává v rámci trialogu (2013). Strany dle údajů z EP se blíží dohodě, oficiálně bude nařízení zveřejněno na konci roku 2013 či na zač. roku 2014.
- Již nyní vyplývá z návrhu rámcové pozice ČR k této novele, že se budou diskutovat např. otázky přiměřenosti příspěvků do společného rozpočtu či že nebude ochota podporovat ESÚS zřizované výhradně za účelem řízení budoucích programů spolupráce.

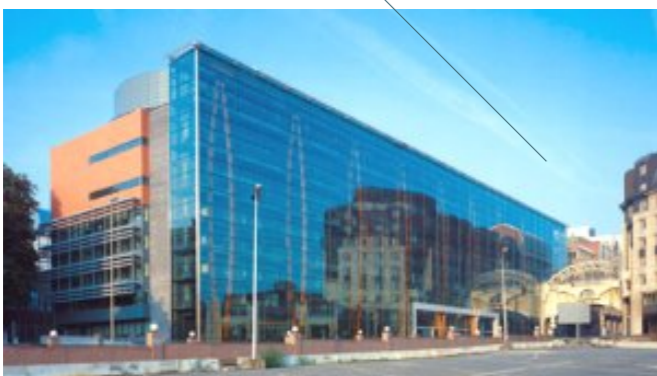
Rozhodovací proces v EU

Rada EU

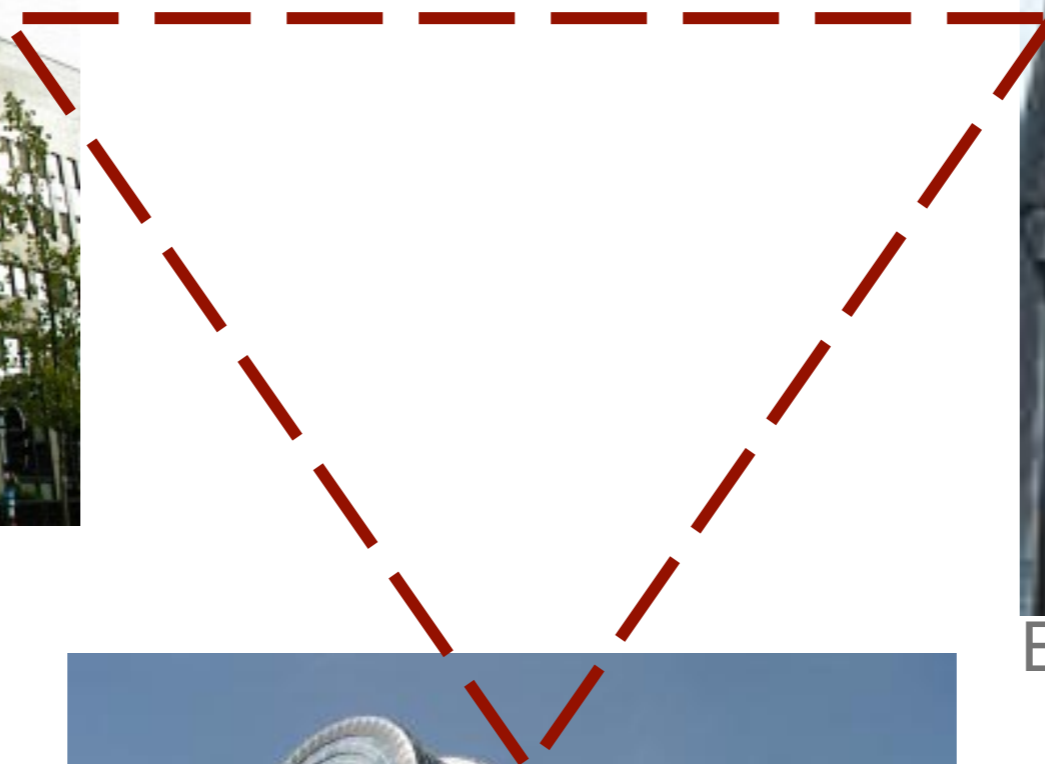
Evropská komise

Výbor regionů

Evropský parlament

Euregio Maas-Rhein

Případová studie

- Třístranný euroregion s definovanou strategií a uvažující o ESÚS

Euregio Maas-Rhein – základní údaje

- Používaná zkratka: EMR
- Partnerské země: Německo, Nizozemsko, Belgie
- Datum založení: 1976 jako pracovní společenství. V roce 1991 byl přeměněn na nadaci (Stichting) podle nizozemského práva (sídlo nadace je nizozemském Maastrichtu).
- Ustavující dokument: Stanovy sdružení (Stichting)
- Počet obyvatel euroregionu: 3 778 294 obyvatel

Euregio Maas-Rhein – základní údaje

Webové stránky: www.euregio-mr.com (jedny trojjazyčné stránky) – obsahují informační videa

Historie a vznik

Od roku 1976 se spolupráce nejdříve soustředila na kulturní oblast. Spolupráce se rovněž odehrávala v oblasti bezpečnosti, zdraví a pracovního trhu. EMR byl vždy homogenním regionem se společnou historií. Není rozdělen žádnými přírodními překážkami.

V současné době je větší důraz kladen na sociálně-ekonomický rozvoj a to i přes různé systémy správy na jednotlivých stranách.

Dalším krokem k rozvoji spolupráce bylo představení iniciativy INTERREG a realizace projektů. Nicméně trvalo dlouho, než se začaly realizovat opravdu euroregionální projekty. S každou novou generací programu byl kladen větší důraz na přeshraničnost projektů.

Historie a vznik

Dalšími zlomovými momenty bylo vytvoření schengenského prostoru a přijetí eura. V současné době jsou na přeshraniční spolupráci kladeny větší požadavky, musí být totiž zaměřena na každodenní problémy (nákup a prodej nemovitostí,...). To vyžaduje užší spolupráci správních orgánů.

Každé z měst v jednotlivých částech EMR má ve vztahu k velkým městům periferní polohu. Cíle EMR je vytvořit další centrum – polycentrické metropolitní místo. K tomu je ale zapotřebí zapojit do spolupráce vyšší instance, aby se mohly vytvářet a realizovat politické plány.

Právní postavení

- EMR má od roku 1991 formu „Stifting“ podle holandského práva, což je obdoba registrovaného sdružení podle německého práva (e.V). Do té doby bylo pracovním společenstvím. Nyní se tedy jedná o jeden společný právní subjekt.

Využití ESÚS

- Mezi dotčenými třemi zeměmi neexistuje mezivládní dohoda. O ESÚS uvažují a vidí následující 3 potencionální výhody:
  - jedná se o těsnější strukturu s jasně definovanými cíli, spolupráce v rámci takového právního subjektu by byla více závazná
  - jedná se o struktury stejného charakteru, jsou tedy lehce srovnatelné v celé Evropě, mohou vyvíjet společné lobby, vyměňovat si zkušenosti a nápady jak zlepšit své fungování,
  - jedná se o nový instrument.
- EMR již realizuje přípravné kroky k založení ESÚS: proběhlo několik seminářů, studijní cesta do Euroinstitutu v Kielu.

Členská základna

Euregio Maas-Rhein tvoří 5 partnerských regionů:

- Jižní část provincie Limburg (Nizozemsko).
- Provincie Limburg (Belgie).
- Provincie Liege (Belgie).
- Regio Aachen e. V. (Německo).
- Německy mluvící společenství (Deutschsprachige Gemeinschaft) (Belgie).

Organizační struktura a fungování euroregionu

EMR má následující orgány:

- **Představenstvo** (Vorstand), ve kterém má každý z partnerů 4 zástupce. Jedná se o nejvyšší rozhodovací grémium EMR. Má zodpovědnost za finanční záležitosti i obsah spolupráce. Předsednictví v představenstvu se střídá každé 3 roky.
- **Rada euregia** (Euregiorat) – poradní orgán, který určuje obsahové zaměření spolupráce v rámci EMR. Součástí práce je formování vize euregia (Visionsdokument), schvalování 3 letých pracovních plánů v jednotlivých odborných oblastech a organizuje konference shrnující práce v posledních 3 letech. Každý z partnerů deleguje do rady své zástupce (počet zástupců odpovídá jeho velikosti (od 5 do 18)).
- **Euroregionální hospodářská a sociální rada** – ta se skládá ze 30 členů (min 1/3 zástupci zaměstnaneckých svazů, min 1/3 zástupců zaměstnavatelů, zbytek tvoří zástupci partnerských regionů)

Organizační struktura a fungování euroregionu

- **Strategické doprovodné skupiny** (Strategische begleitgruppen) – podporují přeshraniční spolupráci, podporují práci kanceláře EMR, informují představenstvo o pokroku , přispívají k naplnění 3 letého plánu EMR. Každý partnerský region vysílá max. 4 zástupce do každé strategické skupiny. Zasedají 3-4x ročně. Každá ze skupin má svého koordinátora. Skupiny existují v následujících oblastech:
  - Pracovní trh/vzdělávání
  - Mobilita a infrastruktura
  - Vědecké instituce
  - Klima
  - Hospodářský rozvoj
  - Kultura a cestovní ruch
  - Bezpečnost
  - Zdravotnické služby
- **Dočasné výbory** – v nich se diskutují důležitá společenská témata
- **Ředitel EMR, Koordinátor INTERREGu**

Aktivity euregia

EMR si ve své vizi stanovil 7 priorit:

- Hospodářský rozvoj
- Kultura a cestovní ruch
- Bezpečnost
- Zdravotnické služby
- Pracovní trh/vzdělávání
- Mobilita a infrastruktura
- Vědecké instituce
- Klima

Spolupráce v těchto oblastech je koordinována strategickými doprovodnými skupinami. Technicky zajišťují fungování spolupráce, podporují práci kanceláře EMR a tematických sítí a podílejí se na vypracování 3 letých plánů ERM.

Euregio Maas-Rhein Café

S přípravou nového strategického dokumentu EMR analyzuje stávající stav spolupráce. K tomu slouží tzv. Euregio Maas-Rhein Cafés (kavárny EMR). Těch se účastní lidé zainteresovaní v přeshraniční spolupráci v dané oblasti. EMR se snaží napojit již existující networky na pracovní skupiny i sekretariát. Tyto cafés jsou právě otevřeny těmto networkům a dalším partnerům. Je připraven podkladový materiál. Účastníci se rozdělí do menších skupin kolem kulatých stolů. Diskusi nad přidanou hodnotou spolupráce v konkrétních oblastech v každé skupině moderuje facilitátor.

- Praktická zkušenost s Café během cesty lodí z Liege do Maastrichtu (diskuse na budoucnosti přeshraniční spolupráce)

Projekty euregia

- EMR realizuje i vlastní projekty zaměřené především na vytváření partnerství a koordinačních sítí.
- Projekt EMERIC+ se zaměřuje na spolupráci zástupců bezpečnostních složek Vytváří koordinační platformu, v rámci projektu se uskutečňují cvičení, připravují mapy rizik, plány na spolupráci v krizových situacích (např. ptačí chřipka,...).
- Druhým projektem je Task force Labour market, v rámci které právníci analyzují problémy na pracovním trhu. Následně probíhají negociace s národními orgány k nalézání řešení. V druhé fázi projektu nazvané „taskforce NET“ se rozvíjí spolupráce s podobnými strukturami. Financování projektů je realizováno skrze partnery
- Euroregional development plan 2020

Personální zajištění fungování euregia

Na Sekretariátu pracují následující pracovníci:

- Ředitel.
- Sekretářka.
- Pracovnice zodpovědná za PR a média.
- 5 zástupců partnerských regionů, kteří jsou zároveň koordinátory doprovodných skupiny.
- 8 pracovníků spravujících program INTERREG IVA (v každém regionu pracuje další 1 kontaktní osoba).

Role Euregia Maas-Rhein v programech přeshraniční spolupráce

EMR má svůj v období 2007-2013 vlastní třístranný program, pokrývající část Belgie, Německa a Nizozemska. EMR je řídicím orgánem tohoto programu. Pro řízení programu je na EMR zaměstnáno 8 pracovníků. Navíc v každém z pěti partnerských regionů EMR pracuje jedna kontaktní osoba, která konzultuje připravované projekty.

Euregiu Maas-Rhein se vždy v minulosti podařilo obhájit existenci vlastního třístranného programu, jelikož pro to měl vždy silnou politickou podporu. Argumentovali tím, že se jedná o téměř metropolitní region s hustotou osídlení 400 ob/km².

Existují geografické překryvy se sousedními programy – všechny části EMR jsou zároveň součástí i nějakého dalšího programu.

Rozvojová strategie – EMR 2020

EMR si dal v minulosti za cíl připravit na další programové období svoji strategii. Připravil proto projekt EMR 2020 financovaný z INTERREGu.

Rozpočet projektu: 400.000 EUR (200.000 dotace ERDF, 200.000 vlastní podíl)

Partneři: členové EMR

Trvání projektu: 1.7.2011 – 31.12.2013

Více informací: www.emr2020.eu

Zahraniční studijní cesta byla financována v rámci projektu
“Strategie integrované spolupráce česko-polského
pohraničí”
podpořeného z OPPS ČR-PR 2007_2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE